

**КИЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТУ
імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

190 РОКІВ

Олена ШЕВЧЕНКО

**ГЛОБАЛЬНЕ КЛІМАТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО
В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ІНСТИТУТУ
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

80 років

**ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ НАПРЯМУ «МІЖНАРОДНА
ІНФОРМАЦІЯ / МІЖНАРОДНІ КОМУНІКАЦІЇ»**

30 років

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Олена ШЕВЧЕНКО

**ГЛОБАЛЬНЕ КЛІМАТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО
В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ**

МОНОГРАФІЯ

Київ

2026

TARAS SHEVCHENKO
NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV

Olena SHEVCHENKO

**GLOBAL CLIMATE LEADERSHIP
IN INTERNATIONAL RELATIONS**

MONOGRAPH

Kyiv

2026

УДК 327:551.583/.588.7

ШЗ7

Рекомендовано до друку

Вченою радою Навчально-наукового інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 3 від 28 жовтня 2025 р.)

Всі права застережені. Розповсюдження і тиражування без
офіційного дозволу видавництва заборонено

Рецензенти:

д.політ.н., проф. **Є.Б. Тихомирова**

(Волинський національний університет імені Лесі Українки);

д.політ.н., проф. **О.В. Шевчук**

(Чорноморський національний університет імені Петра Могили);

д.політ.н., доц. **В.Ю. Макар**

(Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича).

ШЗ7 **Шевченко О.В.** Глобальне кліматичне лідерство в міжнародних
відносин. Монографія. – К.: Вадекс, 2026. – 360 с.

ISBN 978-966-972-125-9

Монографію присвячено дослідженню концептуальних і прикладних аспектів міжнародної політики в умовах глобальних змін клімату, з'ясуванню стратегій провідних міжнародних акторів у сфері кліматичної політики, суперечностей кліматичної політики США, політики досягнення кліматичної нейтральності ЄС, прагматизму кліматичної політики Китаю, а також аналізу ролі України у системі міжнародних кліматичних взаємодій. У монографії представлено парадигму комунікативного дискурсу міжнародної кліматичної політики у контексті глобальних кліматичних трансформацій. Монографія розрахована на науковців, дослідників міжнародних відносин, фахівців з глобального розвитку, політики глобальних змін клімату, парламентарів, урядовців, аналітиків, а також студентів, які навчаються за спеціальностями «Міжнародні відносини», «Міжнародні комунікації», «Міжнародний бізнес», «Міжнародне регіоназнавство», «Міжнародне право», «Міжнародні економічні відносини».

ISBN 978-966-972-125-9

© О.В. Шевченко, 2026

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	9
РОЗДІЛ 1	20
НАУКОВИЙ ДИСКУРС МІЖНАРОДНОЇ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ	20
1.1. Концепції міжнародної політики глобальних змін клімату	20
1.2. Наукові дослідження сучасних кліматичних трансформацій	38
1.3. Парадигма кліматичної політики провідних міжнародних акторів.....	56
Висновки до Розділу 1	77
РОЗДІЛ 2	79
СУПЕРЕЧНОСТІ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ США	79
2.1. Еволюція глобальної політики США в екологічній сфері.....	79
2.2. Вплив американської громадської думки на політику кліматичного лідерства держави	95
2.3. Комунікативний вимір кліматичної політики США в міжнародних відносинах	110
Висновки до Розділу 2	127
РОЗДІЛ 3	129
ПОЛІТИКА ДОСЯГНЕННЯ КЛІМАТИЧНОЇ НЕЙТРАЛЬНОСТІ ЄС	129
3.1. Політичні чинники Європейського зеленого курсу	129
3.2. Кліматична дипломатія ЄС як глобального лідера	146
3.3. Комунікативний інструментарій європейської кліматичної політики.....	162
Висновки до Розділу 3	176

РОЗДІЛ 4	178
ПРАГМАТИЗМ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ КИТАЮ	178
4.1. Ідеологія екологічної цивілізації як чинник глобальної політики КНР	178
4.2. Міжнародний медіа дискурс кліматичної політики Китаю	194
4.3. Громадська думка щодо глобального кліматичного лідерства КНР	209
Висновки до Розділу 4	225
РОЗДІЛ 5	227
РОЛЬ УКРАЇНИ У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ КЛІМАТИЧНИХ ВЗАЄМОДІЙ	227
5.1. Участь України в міжнародних кліматичних ініціативах	227
5.2. Євроінтеграційний контекст кліматичної політики України	247
5.3. Комунікативний вимір політики України щодо глобальних змін клімату	264
Висновки до Розділу 5	284
ПІСЛЯМОВА	287
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	307

CONTENTS

FOREWORD	9
CHAPTER 1	
SCIENTIFIC DISCOURSE OF INTERNATIONAL	
CLIMATE POLICY	20
1.1. Concepts of international policy of global climate change.....	20
1.2. Scientific research on modern climate transformations.....	38
1.3. Climate policy paradigm of leading international actors.....	56
Conclusions to Chapter 1	77
CHAPTER 2	
CONTRADICTIONS OF US CLIMATE POLICY	79
2.1. Evolution of US policy in the environmental sphere	79
2.2. The influence of American public opinion on the state's climate leadership policy	95
2.3. Communicative dimension of US climate policy in international relations	110
Conclusions to Chapter 2	127
CHAPTER 3	
EU CLIMATE NEUTRALITY POLICY	129
3.1. Political factors of the European Green Deal	129
3.2. Climate diplomacy of the EU as a global leader	146
3.3. Communication tools of European climate policy	162
Conclusions to Chapter 3	176

CHAPTER 4

PRAGMATISM OF CHINA’S CLIMATE POLICY 178

4.1. Ideology of ecological civilization as a factor of China’s global policy	178
4.2. International media discourse of China’s climate policy	194
4.3. Public opinion on China’s global climate leadership	209
Conclusions to Chapter 4	225

CHAPTER 5

UKRAINE’S ROLE IN THE SYSTEM OF INTERNATIONAL CLIMATE INTERACTIONS 227

5.1. Ukraine’s participation in international climate initiatives	227
5.2. European Integration Context of Ukraine's Climate Policy	247
5.3. Communicative Dimension of Ukraine's Policy on Global Climate Change	264
Conclusions to Chapter 5	284

AFTERWORD 287

LIST OF REFERENCES 307

ПЕРЕДМОВА

Кліматичне лідерство в міжнародних відносинах визначається глобальністю проблем змін клімату, які розглядаються на рівні з проблемами глобального розвитку, світової політики, міжнародної економіки, глобальної безпеки та життєдіяльності цивілізації загалом. Глобальні зміни клімату вплинули на модернізацію міжнародної політики, конструктивну взаємодію провідних акторів міжнародних відносин щодо глобального кліматичного порядку денного та реалізацію національних інтересів у впровадженні міжнародних кліматичних ініціатив.

Актуальність дослідження глобального кліматичного лідерства в міжнародних відносинах зумовлюється потребою цілісного багаторівневого аналізу, осучасненням підходів до концептуального виміру кліматичної політики, різноаспектністю національних кліматичних політик у міжнародному середовищі, участю громадянського суспільства у політичному дискурсі про кліматичні виклики та використанням інструментарію комунікативного впливу на ухвалення консенсусних міжнародних рішень.

Вибір США, Європейського Союзу та Китаю як провідних міжнародних акторів зумовлений їхнім прагненням до лідерства у формуванні глобальних рішень щодо кліматичних стандартів. Наразі США, ЄС та Китай впливають на реалізацію міжнародних кліматичних ініціатив, з огляду на свою політичну вагу, економічні ресурси, комунікаційні платформи та конкуренцію інтересів у міжнародній взаємодії.

Міжнародне лідерство США характеризується стратегічним впливом на глобальний кліматичний порядок денний, на

формування міжнародного партнерства для досягнення спільних кліматичних цілей. США використовують дипломатичні та економічні інструменти для консолідації глобальних фінансових та політичних інституцій у протидії змінам клімату і впроваджують транснаціональні проекти з пом'якшення кліматичних наслідків. Водночас кліматична політика США залежить від зовнішньополітичних пріоритетів чинних президентських адміністрацій.

Політика кліматичного лідерства Європейського Союзу спрямована на реалізацію зеленого переходу та досягнення кліматичної нейтральності, що сприяє поширенню європейських кліматичних стандартів у глобальному вимірі. Європейський Зелений курс і розвиток транснаціонального кліматичного партнерства зміцнюють позиції ЄС як впливового геополітичного актора.

Кліматична політика Китаю ґрунтується на ідеології екологічної цивілізації та поєднує прагнення до глобального лідерства з прагматичним підходом до міжнародного співробітництва, що відображає баланс між виконанням міжнародних зобов'язань і захистом національних економічних інтересів. Особливістю кліматичної політики Китаю вважаються суперечності підходів до міжнародного співробітництва, оскільки Китай позиціонує себе як відповідального актора за міжнародними зобов'язаннями й одночасно відстоює право держави на економічне зростання в національних інтересах. Водночас Китай висловлює готовність співпрацювати з усіма міжнародними акторами у протидії змінам клімату, підтримувати виконання цілей Паризької угоди та сприяти створенню справедливої та спільної глобальної системи управління кліматом, що визначає країну як глобального кліматичного лідера.

Аналіз ролі України у системі міжнародних кліматичних взаємодій вбачається важливим з огляду на приєднання України як

незалежної і суверенної держави до глобальних кліматичних ініціатив на рівні ООН та її міжнародних інституцій, а також до європейських кліматичних стратегій у межах Угоди про асоціацію з ЄС. Авторський підхід до кліматичної політики України ґрунтується на розумінні того, що глобальні зміни клімату впливають на всі сфери життєдіяльності держави і потребують відповідних керівних рішень в контексті міжнародних зобов'язань, євроінтеграційного курсу та врахування досвіду провідних міжнародних акторів щодо реалізації міжнародних кліматичних ініціатив. Кліматична політика України зазнає модернізації в контексті державних стратегічних пріоритетів, поступової трансформації до системного підходу щодо протидії змінам клімату, що сприяє конструктивній взаємодії держави з провідними міжнародними акторами.

У першому розділі систематизовано та критично осмислено концептуальні підходи до політики глобальних змін клімату, проаналізовано сучасний науковий дискурс у теоретико-методологічному вимірі та представлено авторське бачення ключових поняттєвих категорій дослідження. Другий розділ зосереджений на аналізі базових чинників і глобального контексту кліматичної політики США, впливу громадської думки на її формування та інструментів комунікативного впливу. У третьому розділі диференційовано механізми модернізації кліматичної політики ЄС, розкрито зміст і практику європейської кліматичної дипломатії в контексті цілей зеленого переходу та проаналізовано комунікативні аспекти Європейського зеленого курсу. Четвертий розділ присвячено дослідженню засад кліматичної політики Китаю в національному й міжнародному вимірах та особливостей суспільного сприйняття проблеми глобальних змін клімату. У п'ятому розділі розглянуто специфіку міжнародного співробітництва України у сфері кліматичної політики, трансформацію національної кліматичної політики в

контексті євроінтеграції та особливості її медійного представлення.

Наукова новизна полягає в тому, що вперше на підставі політичного аналізу досліджено особливості кліматичної політики провідних міжнародних акторів США, ЄС та Китаю і встановлено, що спільними можна вважати підтримку концептуальних положень глобальних кліматичних ініціатив ООН, а відмінними – стратегії досягнення глобального лідерства у міжнародній кліматичній взаємодії.

У роботі вперше в українському політологічному дискурсі здійснено системне осмислення політики провідних міжнародних акторів в умовах глобальних змін клімату. Такий підхід дозволив інтерпретувати складні глобальні процеси у контексті міждисциплінарних впливів та цілеспрямованих політичних дій, дослідити особливості кліматичної політики міжнародних акторів США, ЄС, Китаю і встановити спільні та відмінні стратегії досягнення глобального лідерства у міжнародній кліматичній взаємодії; на основі авторського аналізу участі України у системі міжнародних взаємодій встановити, що посилення політичної ролі держави щодо проблем глобальних змін клімату може забезпечити виконання міжнародних зобов'язань та визнання на міжнародному рівні ініціатив України.

Теоретичні та практичні висновки наукової праці можуть бути використані для подальших наукових досліджень міжнародної взаємодії у контексті кліматичної політики; результати прикладних досліджень можуть бути враховані у реалізації стратегії кліматичної політики України, в якій відображено пріоритети держави у контексті євроінтеграції й повоєнного відновлення. Теоретичні узагальнення, матеріали, висновки та рекомендації роботи можуть доповнити зміст навчальних курсів з міжнародних відносин та зовнішньої політики, європейської інтеграції, кліматичної дипломатії,

міжнародних комунікацій, зв'язків з громадськістю в міжнародних відносинах, міжнародної медійної аналітики, а також слугувати студентам, викладачам та науковцям під час підготовки навчальних і наукових матеріалів, зокрема підручників, монографій та публікацій. Результати дослідження можуть бути враховані у практиці державних інституцій України у процесі оновлення Стратегії формування та реалізації державної кліматичної політики України, а також у діяльності неурядових екологічних організацій та бізнесових структур.

Основні наукові положення монографії оприлюднені у колективних монографіях, у статтях, опублікованих в іноземних політологічних наукових журналах та в українських фахових виданнях, у виступах на міжнародних науково-практичних конференціях, круглих столах. Наукові узагальнення та висновки наукової праці обговорювалися на наукових семінарах, вебінарах, круглих столах і міжкафедральних засіданнях Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

У роботі враховано також безпосередній досвід співробітництва автора з міжнародними, регіональними та національними інститутами: RAND-corporation (США), Інститутом міжнародних відносин університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (Польща), Центром Східної Європи університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (Польща), Тбіліським державним університетом імені Іване Джавахішвілі (Грузія), ПРООН в Україні щодо практики реалізації кліматичної політики в США, країнах ЄС та Україні.

Монографія є самостійною авторською науковою розробкою, сформульовані наукові результати, висновки та пропозиції належать особисто авторці та є її науковим доробком.

Авторка також висловлює щиру подяку рецензентам та професорсько-викладацькому колективу Навчально-наукового

інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка за всебічну підтримку, доброзичливе ставлення та сприяння успішному завершенню цього наукового дослідження.

FOREWORD

Climate leadership in international relations is determined by the global nature of climate change problems, which are considered on a par with the problems of global development, world politics, international economy, global security and the life of civilization in general. Global climate change has influenced the modernization of international politics, constructive interaction of leading actors in international relations on the global climate agenda and the realization of national interests in the implementation of international climate initiatives.

The relevance of the study of global climate leadership in international relations is determined by the need for a holistic multi-level analysis, modernization of approaches to the conceptual dimension of climate policy, the diversity of national climate policies in the international environment, the participation of civil society in the political discourse on climate challenges, and the use of tools for communicative influence on the adoption of consensual international decisions.

The choice of the United States, the European Union, and China as leading international actors is driven by their desire for leadership in shaping global decisions on climate standards. Currently, the United States, the EU, and China influence the implementation of international climate initiatives, given their political weight, economic resources, communication platforms, and competing interests in international interaction.

The international leadership of the United States is characterized by strategic influence on the global climate agenda, on the formation of international partnerships to achieve common climate goals. The United States uses diplomatic and economic instruments to consolidate global financial and political institutions in combating climate change and implements transnational projects to mitigate climate impacts. At the same time, the climate policy of the United States depends on the foreign policy priorities of the current presidential administrations.

The European Union's climate leadership policy aims to implement a green transition and achieve climate neutrality, which contributes to the dissemination of European climate standards globally. The European Green Deal and the development of transnational climate partnerships strengthen the EU's position as an influential geopolitical actor.

China's climate policy is based on the ideology of ecological civilization and combines the pursuit of global leadership with a pragmatic approach to international cooperation, reflecting the balance between fulfilling international obligations and protecting national economic interests. A feature of China's climate policy is the contradictions in approaches to international cooperation, as China positions itself as a responsible actor for international obligations and at the same time upholds the state's right to economic growth in national interests. At the same time, China expresses its readiness to cooperate with all international actors in combating climate change, support the implementation of the goals of the Paris Agreement, and contribute to the creation of a fair and shared global climate governance system, which defines the country as a global climate leader.

The analysis of Ukraine's role in the system of international climate interactions is considered important in view of Ukraine's accession as an independent and sovereign state to global climate initiatives at the UN level and its international institutions, as well as to European climate strategies within the framework of the Association Agreement with the EU. The author's approach to Ukraine's climate policy is based on the understanding that global climate change affects all spheres of the state's life and requires appropriate management decisions in the context of international obligations, the European integration course and taking into account the experience of leading international actors in implementing international climate initiatives. Ukraine's climate policy is undergoing modernization in the context of state strategic priorities, gradual transformation to a systemic approach to combating climate change,

which contributes to the constructive interaction of the state with leading international actors.

In the first chapter, conceptual approaches to global climate change policy are systematized and critically examined; the contemporary scholarly discourse is analyzed in its theoretical and methodological dimensions, and the author's interpretation of the key conceptual categories of the study is presented. The second chapter focuses on the analysis of the fundamental drivers and the global context of U.S. climate policy, the influence of public opinion on its formulation, and the instruments of communicative influence. The third chapter differentiates the mechanisms of modernization of EU climate policy, elucidates the substance and practice of European climate diplomacy in the context of the objectives of the green transition, and analyzes the communicative dimensions of the European Green Deal. The fourth chapter is devoted to examining the foundations of China's climate policy in both national and international dimensions, as well as societal perceptions of the challenges of global climate change. The fifth chapter addresses the specific features of Ukraine's international cooperation in the field of climate policy, the transformation of national climate policy in the context of European integration, and the characteristics of its media representation.

The scientific novelty of the study lies in the fact that, for the first time on the basis of political analysis, it examines the distinctive features of the climate policies of leading international actors—the United States, the European Union, and China—and establishes that while their commonality consists in support for the conceptual foundations of UN-led global climate initiatives, their differences are reflected in the strategies pursued to achieve global leadership in international climate interaction.

For the first time in Ukrainian political science discourse, the study offers a systematic interpretation of the policies of leading international actors under conditions of global climate change. This approach makes it possible to interpret complex global processes through the lens of interdisciplinary influences and targeted political action, to identify the

specific features of the climate policies of the United States, the European Union, and China, and to determine their shared and divergent strategies for attaining global leadership in international climate governance. On the basis of the author's analysis of Ukraine's participation in the system of international interactions, it is demonstrated that strengthening the state's political role in addressing global climate change can contribute to the fulfillment of international obligations and to international recognition of Ukraine's initiatives.

The theoretical and practical findings of the study may be used in further academic research on international interaction in the field of climate policy. The results of the applied research can be taken into account in the implementation of Ukraine's climate policy strategy, which reflects the state's priorities in the context of European integration and post-war recovery. Theoretical generalizations, empirical materials, conclusions, and recommendations of the study may enrich the content of academic courses in international relations and foreign policy, European integration, climate diplomacy, international communications, public relations in international relations, and international media analysis, as well as serve students, lecturers, and researchers in the preparation of educational and scholarly materials, including textbooks, monographs, and academic publications. The findings of the author's research may also be applied in the practice of Ukrainian state institutions in the process of updating the Strategy for the Formation and Implementation of State Climate Policy of Ukraine, as well as in the activities of non-governmental environmental organizations and business structures.

The main scholarly findings of the monograph have been disseminated through collective monographs, articles published in international political science journals and in peer-reviewed academic journals, as well as through presentations at international scientific and practical conferences and round tables. The key conclusions of the study were discussed at academic seminars, webinars, round tables, and

interdepartmental meetings of the Educational and Scientific Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv.

The study also incorporates the author's direct experience of cooperation with international, regional, and national institutions, including the RAND Corporation (USA), the Institute of International Relations of Maria Curie-Skłodowska University in Lublin (Poland), the Centre for Eastern Europe of Maria Curie-Skłodowska University in Lublin (Poland), Ivane Javakhishvili Tbilisi State University (Georgia), and UNDP in Ukraine, with regard to the practical implementation of climate policy in the United States, EU member states, and Ukraine.

The monograph is an independent author's scientific development, the formulated scientific results, conclusions and proposals belong personally to the author and are her scientific achievements.

The author also expresses sincere gratitude to the reviewers and to the faculty of the Educational and Scientific Institute of International Relations of Taras Shevchenko National University of Kyiv for their comprehensive support, collegial attitude, and assistance in the successful completion of this research.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Олена ШЕВЧЕНКО – доктор політичних наук, професор кафедри міжнародних медіакомунікацій і комунікативних технологій Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3119-9193>

SCOPUS ID: 57224829571

Web of Science Researcher ID: KMA-7554-2024

ABOUT THE AUTHOR

Olena SHEVCHENKO – Doctor of Political Sciences, Professor of the Department of International Media Communications and Communicative Technologies of the Educational and Scientific Institute of International Relations, Taras Shevchenko National University of Kyiv.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3119-9193>

SCOPUS ID: 57224829571

Web of Science Researcher ID: KMA-7554-2024

Наукове видання

ШЕВЧЕНКО Олена Володимирівна

**ГЛОБАЛЬНЕ
КЛІМАТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО
В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ**

Монографія

Друкується за авторською редакцією

Підписано до друку 27.03.2026 р.
Формат 60x84/16. Гарнітура Times New Roman. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 17,65. Тираж 300 пр.
Зам. № 01/26

Видавець ТОВ «ВАДЕКС»
04074, м. Київ, вул. Бережанська 9
тел. 067 502-22-42
сайт: <http://vadex.com.ua/>
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру України
суб'єктів видавничої справи ДК № 4285 від 27.03.2012 р.